

Maria Mercedes Trujillo Arango

STIPPEN OP STENEN

Beschilder stenen met mandala's
en motieven uit de natuur

FORTE CREATIEF

Inhoudsopgave

Inleiding ... 11
Materialen ... 12

Je eigen stippenpennen
maken ... 14
Stenen zoeken en
prepareren ... 15

Je eigen ontwerp op de
steen overbrengen ... 16
Kleurinspiratie ... 17

Mandala- stenen 18

Een mandala
maken met
een raster
19

Een mandala
tekenen uit de
vrije hand
20

Witte cirkels
en stippen
22

Witte
Mehndi-
mandala
24

Witte
mandala-
bloem
26

Witte
mandala op
blauw
28

Wedgwood
mandala
30

Zilveren
mandala op
zwart
32

Rode
mandala
op wit
34

Zwarte
mandala
op wit
36

Kleurwiel
mandala
39

Achtpuntige
gekleurde
mandala
42

Paars met
groene
mandala
45

Mandala in
blauwtinten
48

Regenboog-
mandala

50

Mandala in
pauwblauw
en goud

66

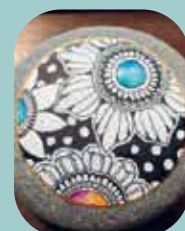
Bloem met
zes blaadjes

78

Zons-
ondergang-
mandala

52

Excentrieke
mandala

68

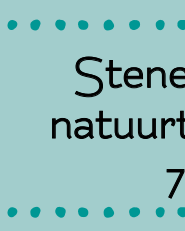
Bloem met
acht blaadjes

81

Turquoise
mandala-
bloem

55

Stenen met
natuurthema's

72

Bloem met
tien blaadjes

84

Mandala-
bloem in
magenta
en groen

58

Een bloem
tekenen

73

Witte plant
met rode
bessen

87

Mandala
in roodtinten
en goud

60

Bloem met
vier blaadjes

74

Wit blad

90

Mandala
in paarstinten
en goud

63

Bloem met
vijf blaadjes

76

Tuin in
zwart en
wit

92

Een vlinder
tekenen

94

Een kever
tekenen

108

Een vis
tekenen

121

Witte
vlinder

96

Witte
kever

110

Witte
vis

122

Wedgwood
maanvlinder

98

Groene
kever

112

Vis met
turquoise
stippen

124

Polkadot
vlinder

100

Gouden
kever

114

Rode vis
met lila
stippen

127

Nachtvlinder
met
blaadjes

102

Gele kever
met paarse
stippen

116

Groen met
oranje
vis

130

Vlinder in
roodtinten

105

Kever met
blaadjes en
stippen

118

Paarse
schorpioen-
vis

133

Inleiding

Als kind verzamelde ik al stenen. Ik heb er nog een die ik vond tijdens een gezinsvakantie toen ik acht was, maar ik begon ze pas veel later te beschilderen. In 1994 ging ik met mijn vriend (nu echtgenoot) naar Zweden. Daar zag ik een prachtig beschilderde steen met een afbeelding van vervlochten mensen in zwarte lijnen – mooi en eenvoudig. Ik kon hem niet betalen, maar hij bleef me bij. Ik had nooit gedacht dat deze steen mij jaren later zou inspireren om zelf stenen te gaan beschilderen. Toen ik in 2011 een reis door Nieuw-Zeeland maakte, vond ik prachtige, ronde stenen die me onmiddellijk het idee gaven er mandala's op te tekenen. Later begon ik ook natuurlijke thema's op de stenen te schilderen.

Stenen beschilderen, en kunst in het algemeen, is voor mij bijna meditatief. Als ik aan tafel zit te werken, voel ik me rustig, veilig en gelukkig. Ik kom in een staat waarin ik me wel bewust ben van mijn omgeving, maar waarin op dat moment alleen wat ik creëer en mijn verbinding daarmee belangrijk zijn. Het is net zoiets als wanneer ik ga wandelen of een reis maak en ik let op de natuur, de kleuren en de vormen om me heen. Kunst creëren maakt deel uit van mijn welzijn; ik voel me goed als ik het doe, en als ik een aantal dagen niets heb gecreëerd, voelt dat alsof er iets mist in mijn leven.

Er zijn veel manieren om stenen te beschilderen. Elke kunstenaar heeft zijn eigen stijl, zijn favoriete materialen, technieken, tips en trucs. In dit boek deel ik

de mijne. In het eerste deel praat ik over de materialen die mijn voorkeur hebben en waarom ik ze gebruik. (Bij de instructies geef ik ook aan wat je voor elk project nodig hebt.) Ik laat je bovendien zien hoe je je eigen stippenpennen kunt maken. Vervolgens vertel ik waar ik op let bij het kiezen van de stenen, waar je ze kunt vinden en hoe je ze prepareert. Je zult ook leren een ontwerp van papier op de steen over te brengen. Uiteindelijk praat ik over kleur. Kleur fascineert me en is een van de redenen dat ik schilder. Kleurkeuzes en kleurcombinaties zijn heel persoonlijk. Ik vertel je wat ik mooi vind, hoe ik door de natuur wordt geïnspireerd en hoe ik mijn combinaties kies. Ik zal je ook wat ideeën en tips geven om je eigen kleuren te kiezen.

De projecten zijn in twee delen gesplitst: mandala-stenen en stenen met natuurthema's. Verder is er nog een speciaal project op bladzijde 136 waarbij ik tekenstiften gebruik. Elk project is voorzien van stap-voor-stapfoto's en -instructies. Sjablonen vind je op bladzijde 139-143. Er zijn projecten voor alle vaardigheidsniveaus, die staan aangegeven bij elk project.

Mijn doel met *Stippen op stenen* is natuurlijk je te leren hoe je stenen beschildert, maar belangrijker is dat ik je wil inspireren. Gebruik dit boek als gids; ik hoop dat je er de motivatie in vindt – en de gereedschappen en technieken – die je nodig hebt om te verkennen, experimenteren en je eigen prachtig beschilderde stenen te creëren.

Materialen

De materialen die ik hier noem, hebben mijn voorkeur en zijn de beste gebleken voor mijn stijl van schilderen, maar ze zijn zeker niet de enige die je kunt gebruiken. Je hoeft niet alles te kopen wat ik hier noem; kijk eerst wat je al hebt.

Penselen

Zorg goed voor je penselen. Laat ze niet met inkt of verf opdrogen en laat ze niet in water staan. Houd penselen vochtig tijdens gebruik en veeg overtollige verf op een zachte, niet pluizende doek af. Als je tussen twee kleuren in het penseel schoonmaakt, veeg dan de overtollige verf af en spoel hem goed in water. Maak je penselen schoon met warm water met zeep. Breng de punten weer in model en laat ze liggend een nacht drogen; zet ze dan in een glazen pot met de haren omhoog, klaar voor een volgende sessie.

Voor het schilderen gebruik ik **Pro Arte Prolene Series 101 synthetische, ronde penselen in de maten 3/0, 0, 1, 2 en 3**.

Ik gebruik de **Robert Simmons White Sable penseel in maat 8** voor het aanbrengen van gesso of acrylverf op een groot vlak.

Inkt en verf

Ik gebruik liever acrylinkt dan acrylverf omdat het de perfecte consistentie heeft voor mijn manier van schilderen. Het heeft veel pigment, je hoeft het niet te verdunnen en je kunt het mengen voor meer kleuren. Ik gebruik al sinds ik hiermee begon dezelfde merken – Daler-Rowney en Dr. Ph. Martin – want die hebben elk unieke kenmerken. Maar je kunt ook acrylverf gebruiken.

Ik geef de voorkeur aan **Daler-Rowney FW acrylinkt** en die gebruik ik het meest. De inkt is romig met veel pigment. Sommige zijn opaak, andere semitransparant. Als ik transparantie en aquareleffecten wil, gebruik ik **Dr. Ph. Martin's Bombay inkt**. Andere inkt en verf die ik graag gebruik zijn **Dr. Ph. Martin's Iridescent Calligraphy inkt** in **copper plate gold** voor als ik goudkleur wil en **Golden Fluid acrylverf** (in wit en zwart) voor stippen en grondlagen. **Winsor & Newton Artists witte gesso** is ook heel geschikt voor grondlagen.

Stiften en pennen

Mijn favoriete gereedschap is een **penhouder met een Hunt 512 pen (nib)**. Dat is een stijve, komvormige pen die in elke richting fijne, gelijkmatige lijnen zet. Er zijn veel penhouders verkrijgbaar maar ik gebruik al jaren een zwarte **E+M Artists 2062** en ben er dol op.

Je kunt je eigen favoriete zwarte fineliners gebruiken; zorg wel dat ze waterbestendig zijn en permanent. Ik houd van de **Staedtler Pigment Liners van 0,1, 0,3, 0,5 en 0,7 mm**. Copic Multiliners, Faber-Castell Pitt Artist Pen fineliners en Sakura Pigma Micron zijn ook goed.

Voor merkstiften geef ik de voorkeur aan **Uni Posca PC-1M van 0,7 mm**. Deze paint markers op waterbasis zijn in 25 kleuren verkrijgbaar. Wil je zilverkleurige inkt gebruiken, dan raad ik de **Uni-Ball Signo UM-153 Broad Pen in zilverkleur** aan.

Overige middelen en materialen

Het is handig de volgende materialen bij de hand te hebben, want je gebruikt ze voor vrijwel elk project.

Om een ontwerp op de steen te tekenen, gebruik ik een **HB potlood** voor stenen met een witte grondlaag en een **wit kleurpotlood** voor kale stenen of stenen met een donkere grondlaag zoals zwart of rood. Wil je geen zwarte lijnen onder transparante inkt, dan kun je ook **kleurpotloden** gebruiken in plaats van een HB potlood.

Om ontwerpen van papier op steen over te brengen

(zie bladzijde 16), gebruik je **carbon- of kopieerpapier** (ik gebruik Burda Yellow & White kopieerpapier), **washi-** of **afplaktape** en een **balpen**. Voor projecten waarbij je eerst een cirkel moet tekenen kunnen **cirkel- en ellipsvormige sjablonen** handig zijn. Je vindt ze op bladzijde 140.

Voor mijn verf en inkt en voor het mengen van kleuren gebruik ik een **wit keramisch palet en klein schaalpje**. Ik heb liever keramiek dan plastic. Dat is duurzamer, vlekt niet en is gemakkelijk te reinigen.

Ik houd tijdens het schilderen mijn palet afgedekt zodat de inkt een paar uur nat blijft. Voor mijn penselen heb ik altijd **twee glazen potten** staan; een met schoon water en een om mijn penselen en pennen te spoelen. Vergeet ook niet een paar oude, zachte en niet pluizende lappen bij de hand te houden om je penselen en pennen op te drogen – wit katoen of een oud T-shirt zijn prima.

Om stippen te zetten heb je **stippenpennen** (ook te koop als *dotting tools*) in verschillende maten nodig. Ik laat je op bladzijde 14 zien hoe je die zelf maakt. Je zult in sommige foto's bij de projecten ook een schetsboek (10 x 15 cm) zien. Dat gebruik ik om mijn hand op te laten rusten tijdens het schilderen, want het is gemakkelijker als mijn hand op ongeveer de hoogte ligt van de bovenkant van de steen.

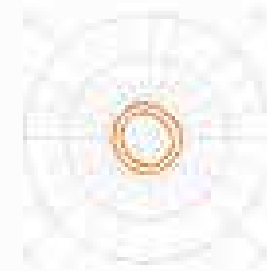
Mandalastenen

Mandala is Sanskriet en betekent zoiets als 'cirkel', 'magische cirkel' of 'centrum'. In de religie en filosofie vertegenwoordigen mandala's de kosmos, het universum, of God. In de analytische psychologie en volgens Carl Jung vertegenwoordigen mandala's het zelf, volledigheid, persoonlijkheid. Je vindt mandala's in verschillende culturen en periodes: in de geschiedenis en in het heden. Mandala's kunnen worden gebruikt als concentratie- en meditatiemiddel; ze kunnen ons helpen inzicht te krijgen in en verbinding te geven met ons innerlijk en interne orde te scheppen. Ik voel me vaak ontspannen als ik mandala's maak, verbonden met de kosmos en de natuur, maar belangrijker nog: met mezelf.

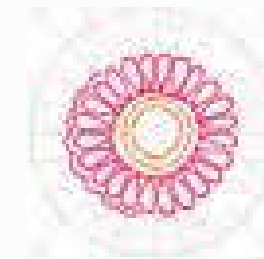
Een mandala maken met een raster

Voor deze methode gebruik je het raster op bladzijde 139. Leg het onder het papier waarop je mandala tekent en zet het vast met washi- of afplakband. Je kunt ook met potlood een raster tekenen. Werk je met een raster, gebruik dan zowel de tussenruimten en lijnen als hun kruispunten als gids voor het plaatsen van je elementen (zie voor vormen, vullingen en details blz. 20). Meet ook je steen op en beslis hoe groot of klein je mandala moet worden.

1. Ik werk altijd vanuit het midden naar buiten. Voor deze mandala begin ik met twee concentrische cirkels.

Tip: Ik werk graag van binnen naar buiten, maar dat hoeft niet per se.

2. Vervolgens maak ik een ring van lussen van elk één vakje in een band om de cirkels. Elke lus begint en eindigt steeds aan dezelfde kant en op hetzelfde punt. Daarna teken ik een golvende lijn die de vorm van de lussen volgt.

3. Na deze lijn maak ik blaadjes van in de hoogte twee banden en in de breedte twee vakjes. Ik begin en eindig elk blaadje iets binnen de punten op de basislijn. De piepkleine driehoekjes tussen de blaadjes en de voorgaande ring kleur ik in. Vervolgens breng ik vullingen aan in elk blaadje.

4. Dan teken ik bladvormen, te beginnen in het midden van een blaadje en dan diagonaal een vakje opzij naar de rand erboven en weer diagonaal een vakje terug naar het midden van het volgende blaadje. De lijnen moeten licht gebogen zijn. Ook hier breng ik vulling aan.

5. Nu breng ik versieringen aan waarbij ik de contouren van de bladvormen volg. Ik laat de lijnen elkaar kruisen zodat er kleine 'diamantjes' ontstaan. Ik breng nog wat details aan tussen de bladvormen.

6. Op de volgende cirkel zet ik bij elke bladpunt een groene stip.

Tip: Je kunt vanaf stap twee meer lagen toevoegen met dezelfde elementen, met andere uit de voorbeelden (blz. 20) of je eigen patronen toevoegen.

Witte mandala op blauw

NIVEAU: Gemiddeld

MATERIALEN

- Steen
- Rond penseel maat 8 (naar wens)
- Witte acrylverf (naar wens)
- Daler-Rowney FW acrylinkt in Rowney blue en wit
- Cirkelsjabloon (blz. 140; naar wens)
- Sjabloon (blz. 140; naar wens)
- Penhouder met Hunt 512 pen

1. Als je steen van nature niet wit is, verf hem dan met penseel 8 helemaal wit met acrylverf. Laat de steen een nacht drogen. Schilder met het ronde penseel en blauwe inkt een grote cirkel. Je kunt de vorm eerst aangeven met het sjabloon of het uit de vrije hand doen. Laat de steen weer een nacht drogen.

2. Schilder de mandala uit de vrije hand op de steen (zoals ik deed), teken hem uit de vrije hand op de steen (zie blz. 20) of breng het patroon over met papier (zie blz. 16) en een sjabloon. Begin met pen en witte inkt met een cirkel in het midden en een rand eromheen.

Tip: doop de pen tot vlak boven het gaatje in de inkt en schud hem even voor je begint.

3. Teken een rij bloemblaadjes met 'meeldraadjes' erin en voeg een omlijnung toe die de vorm van de blaadjes volgt. Teken daaromheen een cirkel.

4. Zet parallelle streepjes in de ruimte tussen de cirkel en de bloemblaadjes en maak een rand van lussen om de cirkel.

5. Teken een rand met grotere blaadjes, zet er een lijn omheen en vul de driehoekige ruimten tussen de blaadjes op.

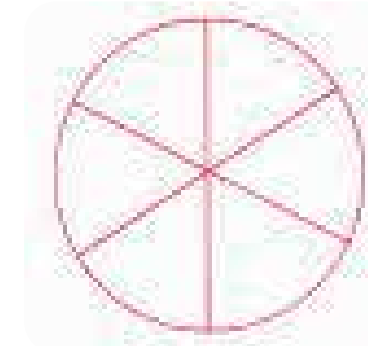
Stenen met natuurthema's

Ik zou mezelf niet een typisch buitenmens noemen, maar ik ben diep onder de indruk van de natuur en zij inspireert mij. In het bos of langs het strand lopen ontspant me en geeft me energie. Ik hield altijd al van bloemen en vlinders en nu ook van vissen, kevers en nachtvlinders. Ik kijk naar de wolken, de kleuren van de lucht, de maan en de nachthemel. Ik raak gebiologeerd door de kleurveranderingen van de oceaan. Naar de natuur kijken prikkelt mijn creativiteit; ik reageer op een kleur, een kleurcombinatie, een textuur, een vorm – er is altijd wel iets wat ik in mijn schetsboek wil vastleggen. De natuur biedt eindeloos veel mogelijkheden en ik weet dat ik er altijd inspiratie zal vinden door te letten op wat zij te bieden heeft.

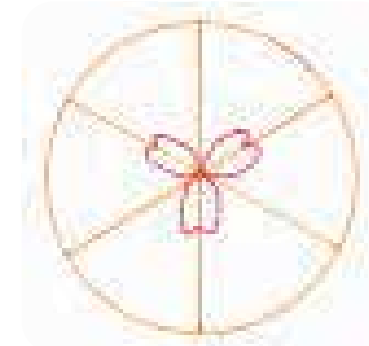

Een bloem tekenen

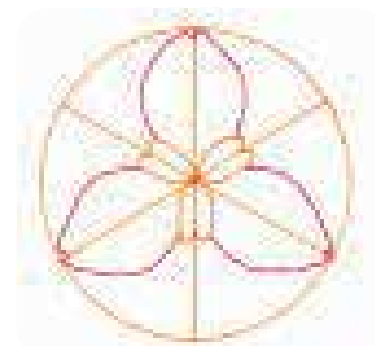
Bloemen horen tot mijn favoriete onderwerpen. Ik houd van bloemen met radiale symmetrie, die ook wel actinomorfe symmetrie wordt genoemd, omdat het net kleine mandala's zijn. Meestal werk ik van foto's, liefst die ik zelf heb genomen of waarvoor ik toestemming heb ze te gebruiken. Op bladzijde 141 en 142 staan sjablonen voor bloemen met vier, vijf, zes, acht en tien blaadjes.

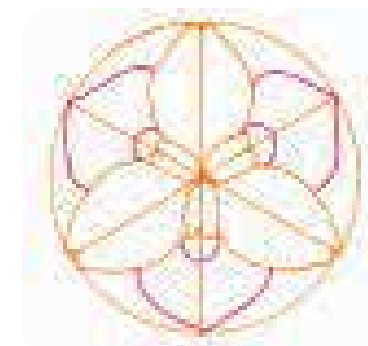
1. Ik tel eerst het aantal bloemblaadjes (of de combinatie van bloem- en kelkblaadjes). Dan teken ik een cirkel en verdeel die in een net zoveel parten als het aantal blaadjes. In dit geval zijn dat er zes.

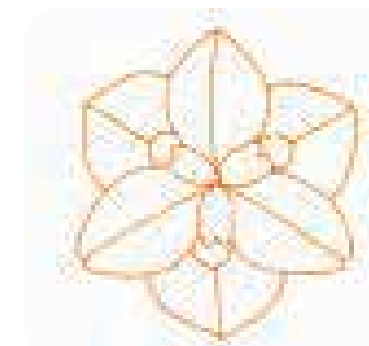
2. Vanuit het midden teken ik drie kleine hartvormen midden op drie op gelijke afstand van elkaar liggende assen.

3. Dan teken ik de eerste drie blaadjes en plaats die op de corresponderende assen.

4. Tot slot teken ik de resterende blaadjes op de bijbehorende assen, met halve cirkels aan de basis.

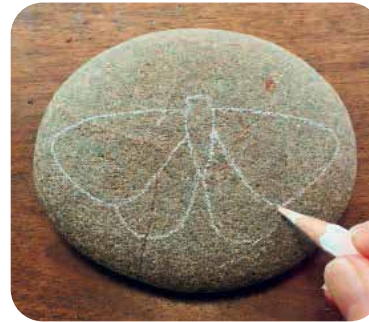
5. En hier is de bloem.

Polka-dot vlinder

NIVEAU: Gemiddeld

MATERIALEN

- Wit kleurpotlood
- Steen
- Sjabloon (blz. 142; naar wens)
- Ronde penselen maten 3 en 1
- Witte gesso of acrylverf
- Daler-Rowney FW acrylinkt in turquoise, marine blue en Indian yellow
- Golden Fluid acrylverf in wit
- Stippenpennen (blz. 14)
- Staedtler Pigment Liner 0,3 mm in zwart

1. Teken de vlinder met wit potlood uit de vrije hand (blz. 20) op de steen of gebruik een sjabloon en papier (blz. 16), maar laat de details weg.

2. Kleur de hele vlinder in met penseel 3 en witte gesso of acrylverf. Geef hem twee of drie lagen, tot hij egaal wit is. Schilder in deze volgorde: grote vleugels, kleine vleugels, lijf; dan blijf je de afzonderlijke delen zien. Laat de verf een nacht drogen. Schilder de grote vleugels turquoise met penseel 3.

3. Schilder de kleine vleugels marine blue met penseel 3.

4. Teken de voelsprieten met turquoise inkt en penseel 1 als licht gebogen takjes met 'blaadjes'. Laat de inkt helemaal drogen.

5. Meng de witte Golden Fluid acrylverf met wat Indian yellow inkt. Zet met een stippenpen en dit mengsel stippen op de grote vleugels. Schilder met penseel 1 een halve stip en drie halve cirkels op de kleine vleugels zoals op de foto. Schilder ook het lijf en de kop. Teken details in marine blue bij de voelsprieten. Zet met de stippenpennen en witte Golden Fluid acrylverf stippen om de vlinder en teken met turquoise en penseel 1 wat details in het lijf (zie grote foto op blz. 100). Omlijn de onderdelen van de vlinder met de zwarte pigmentpen.

Witte vis

NIVEAU: Gemakkelijk

MATERIALEN

- Wit kleurpotlood
- Steen
- Sjabloon (blz. 143; naar wens)
- Penhouder en Hunt 512 pen
- Daler-Rowney FW acrylinkt in wit
- Stippenpennen (blz. 14)
- Golden Fluid acrylverf in wit (naar wens)
- Gum

1. Teken de vis met wit potlood uit de vrije hand op de steen (blz. 20) of gebruik een sjabloon en papier (blz. 16) om het ontwerp over te brengen.

2. Trek de lijn van het lichaam over met pen en witte inkt.

Tip: doop de pen tot vlak boven het gaatje in de inkt en schud hem even voor je begint.

3. Trek nu de lijnen van de vinnen, het oog en de bek over. Teken voor het oog een spiraalvorm.

4. Zet tot slot met de stippenpen en witte Golden Fluid acrylverf een rand van stippen aan de binnenkant van de vis langs de buik- en rugvin. Gum zichtbare potloodlijntjes weg maar pas op dat je de inkt niet raakt.

VERMINDER STRESS, STIMULEER JE CREATIVITEIT EN MAAK PRACHTIGE KUNST OP STENEN IN HARMONIE MET DE NATUUR

Gladde kiezelstenen zijn de perfecte dragers voor de ontwerpen van Maria Mercedes Trujillo Arango. In 44 projecten laat ze je zien hoe je stenen decoreert op een manier die rustgevend en stressverlagend is. Haar ontwerpen zijn mandala's in één of meer kleuren en motieven uit de natuur, zoals bloemen, blaadjes, vlinders, kevers en vissen.

De prachtige foto's en makkelijk te volgen stap-voor-stapinstructies, de tekenhulpjes en de tips over het verzamelen van de perfecte stenen en het maken en kopen van het juiste gereedschap, helpen je mooie resultaten te bereiken. Met *Stippen op stenen* voel je je in een mum van tijd ontspannen, gefocust en geïnspireerd!

ISBN 978 94 6250 260 7

9 789462 502607 >

www.fortcreatief.nl